

הכנסת הלשכה המשפטית

היועצת המשפטית לוועדת הכספים

(סימוכין : 114392-2026)
כ"ח בתמוז התשפ"ו
13 ביולי 2026

לכבוד
חבר הכנסת חנוך מלביצקי
יושב ראש ועדת הכספים

שלום רב,

הנדון: קיום דיון לא חוקי בוועדת הכספים בהעברות תקציביות

בעקבות הדיון שהחלטת לקיים הלילה בוועדת הכספים בפניה תקציבית שמספרה 100, שעניינה בסעיף 04 (משרד ראש הממשלה), בפניה תקציבית שמספרה 21, שעניינה בסעיף 13 (הוצאות שונות), ובבקשת עודף שמספרה 18-002, שעניינה בעודפי סעיף 18 (הרשויות המקומיות), הריני לפנות אליך כדלקמן :

פניה תקציבית שמספרה 100

1. אתמול, לקראת השעה 23:00 בלילה, העביר משרד האוצר לוועדה פניה תקציבית שמספרה 100, שעניינה בסעיף 04 – משרד ראש הממשלה. כידוע, בהתאם לנוהל העבודה בוועדת הכספים בנוגע לשינויים בתקציב משנת 2015, יש להפיץ את הפניה יומיים קודם לקיום הדיון לאחר שהייעוץ המשפטי לוועדה וידא כי היא כוללת את כל הפרטים, ואם לא – העביר בקשה להשלמת חוסרים.
2. מדובר בפניה שהתבקש בה תקצוב של כספים קואליציונים, שלא צורפה לה חוות דעת משפטית כנדרש בהתאם לנוהל הוועדה ולהנחיות היועצת המשפטית לממשלה, לא צורפו לה החלטות הממשלה, אין בה היסטוריה תקציבית כנדרש, וחסר בה מידע ביחס לתכניות המפורטות בה.
3. אף על פי כן, הורית לפרסם את הפניה ללא בחינה משפטית ומבלי שחלפו יומיים קודם לקיום הדיון. יודגש, כי מדובר בחריגה מנוהל הוועדה באופן חסר תקדים.
4. הוראות נוהל הוועדה נועדו להבטיח שחברי הכנסת יקבלו את מלוא המידע לצורך הפעלת שיקול דעתם בטרם קבלת החלטה, תוך הבטחת הליך תקין, שקוף ומבוסס מידע, המאפשר פיקוח פרלמנטרי יעיל על השינויים המוצעים בתקציב המדינה. פרסומן של פניות תקציביות שלא התקיים לגביהן ההליך כנדרש בהתאם להוראות הנוהל פוגע ביכולתה של ועדת הכספים למלא את תפקידה.
5. בדיון שקיימת היום, תחילה הצהרת בפני חברי הוועדה כי אין בכוונתך להביא את הפניה להצבעה, אך לפתע החלטת להצביע עליה. חברי הכנסת מסיעות האופוזיציה נטשו את הדיון במחאה.
6. לעמדתנו אם כן, הדיון בוועדה התקיים באופן לא חוקי וההצבעה שהתקיימה על הפניה אינה תקפה.

בקשת עודף שמספרה 18-002

7. בהמשך העלית לדיון את בקשת עודף שמספרה 18-002, שעניינה בעודפי סעיף 18 (הרשויות המקומיות), שבדברי ההסבר לה צוין כי קיימת בה חריגה מהתקציב המאושר.
8. מדובר בבקשה שהתקבלה בוועדה ביום 18/5/26, ונועדה להעברת עודפים משנת התקציב 2025 לשימוש בשנת 2026 בסכום של 970,877 אלפי ש"ח. כפי שעלה מהבקשה, ובניגוד להצהרת נציגי אגף התקציבים בדיון, בתכנית 181102 (מענקים אזוריים) קיימת חריגה מהתקציב המאושר בסכום של 67,641 אלפי ש"ח, שהתפתחה, כנטען, בשל עיתוי אישור חוק התקציב לשנת 2026.
9. בהתאם לתגובת הכנסת לבית המשפט העליון בבג"ץ 83080-12-25 לפיד נ' יו"ר הכנסת, ובג"ץ 88418-12-25 חדו"ש לחופש דת ושוויון נ' הכנסת, כי הממשלה אינה רשאית להכניס תכנית לגירעון תקציבי בהתבסס על כוונתה לפנות בבקשה לביצוע העברה תקציבית עתידית, באופן שמנוגד לדיון, וכי ככל שיתקבלו פניות שהן בבחינת מעשה עשוי, שהכספים שאליהן הן מתייחסות כבר חולקו מראש, הייעוץ המשפטי לוועדה יודיע על כך לחברי הוועדה, פניתי ביום 27/5/26 אל היועץ המשפטי למשרד האוצר והודעתי לו כי מדובר בבקשה הלוקה בפגם חוקי חמור, שהמבוקש בה בניגוד לדיון, ועל כן אין מקום לדון בה ולאשרה, והבאתי את הדברים לידיעתך ולידיעת חברי הוועדה. בהתאם לאמור, הפניה לא נבדקה, לא נשלחו לגביה חוסרים ולא התקבלו השלמות לנוכח הפגם החוקי האמור.
10. על אף האמור, הורית היום בצהרים למזכירות ועדת הכספים לפרסם את הפניה ומנהל ועדת הכספים הביא לפרסומה, למרות שלא התקיימה בחינה משפטית כאמור בהתאם לנדרש לפי הוראות נוהל הוועדה, והפניה לא פורסמה יומיים קודם לקיום הדיון בוועדה.
11. עיון בפניה מלמד שקיימים בה חוסרים שלא קיבלו מענה בדברי ההסבר, כך למשל אין בפניה מידע לגבי הצורך בחריגה מהתקציב המאושר, לא ברור האם ישנה כוונה להחיל לגבי הפניה את אותו המתווה שחל ביחס לפניה קודמת שבה היתה חריגה, חסר פירוט אודות תכניות בפניה, פרויקטי הפיתוח האזוריים שבהם קצב הביצוע נמוך מהמתוכנן, ייעוד המענקים השוטפים שטרם בוצע התשלום בגינם והסכומים, תכניות הבראה וכיוצא בזה.
12. בניגוד להצהרתך בפתח הדיון שהתקיים הלילה, החלטת לקיים הצבעה לגבי הבקשה, והיא אושרה. גם ביחס לבקשה זו הדיון בוועדה התקיים באופן לא חוקי וההצבעה שהתקיימה על הפניה אינה תקפה.

פניה תקציבית שמספרה 21

13. במהלך הדיון שהתקיים הלילה, קיימת דיון גם בפניה תקציבית שמספרה 21, שעניינה בסעיף 13 (הוצאות שונות). מדובר בפניה שהתקבלה לראשונה בוועדה ביום 21/6/26, מבלי שצוין בה כי יש בה חריגה מהתקציב המאושר. באותו היום נשלחו חוסרים לאגף התקציבים, ובטרם התקבלו השלמות, התקבלה בוועדת הכספים בקשה ממשרד האוצר למשוך את הפניה התקציבית.
14. ביום 29/6/26 הפניה הוגשה מחדש לוועדה, תוך שצוין בדברי ההסבר כי קיימת בה חריגה בשתי תכניות: בתכנית 130105 – הוצאות שונות, חריגה בסכום של 1 מלש"ח, שהתפתחה, כנטען, בשל עיתוי תשלומים מתוקף זכאות לפיצויים של משפחות ילדי תימן, אשר חויבו כנגד תקציב הרשאה להתחייב; ובתכנית 130205 – פעילות פיננסית, חריגה בסכום של 400 אלף ש"ח, שהתפתחה, כנטען, בשל כך שהתקציב שנקבע על ידי ועדת המכרזים שהקימה את הקרן למודרי אשראי לא הספיק עבור הפעולות ההכרחיות של הקרן הנלוות לצורך ביצוע ייעודה.

15. גם לגבי פניה זו, הורית למזכירות הוועדה לפרסם את הפניה יחד עם שתי הפניות הנוספות, אף שקיימות בה החריגות האמורות, שלא התקיימה בחינה משפטית, לא התקבלו השלמות לפניה, והכל באופן שמנוגד לנוהל הוועדה ולמתווה שלפיו נהגה הוועדה ביחס לפניה קודמת בחריגה מהתקציב המאושר.

16. מעיון בפניה נראה שלא נלוו לה החלטות הממשלה, לא הוסבר מדוע השינוי לא נכלל לכתחילה במסגרת חוק התקציב, מדוע נוצרה החריגה (בין היתר בהתחשב בכך שהמועד האחרון להגשת בקשה לקבלת סכום כספי היה עד יום 1/9/23), כיצד תקצוב הקרן לא הספיק עבור הפעילויות ההכרחיות וכיוצא.

17. ככל שתרצה להביא את הפניה להצבעה, יהיה צורך לתקן את הפגמים שנפלו כאמור, ולקיים את הדיון מחדש.

18. ההפרה המכוונת של נוהל הוועדה על ידך, פוגעת פעם אחר פעם במהלך השבוע האחרון ביכולת ההשתתפות של חברי הוועדה, ביכולתם ללמוד את ההעברות התקציביות ולהתעמק בהן, וכן ביכולת הייעוץ המשפטי להתייחס אליהן, מובילה לפגיעה משמעותית בעבודת הוועדה, בתקינות ההליכים בה ובשקיפות המחויבת כלפי הציבור, שהקפדה על קיומם מחויבת בתום כנסי הכנסת, וביתר שאת בתום הכנס האחרון של הכנסת המכהנת.

19. מכתבי זה מובא לידיעת היועץ המשפטי למשרד האוצר וסגנית הממונה על אגף התקציבים באוצר, המכותבים אף הם למכתב זה.

בברכה,
שלומית ארליך

העתקים :
חברי ועדת הכספים
עו"ד שגית אפיק, היועצת המשפטית לכנסת
עו"ד דודי קופל, היועץ המשפטי למשרד האוצר
גב' תמר לוי בונה, סגנית הממונה על התקציבים, משרד האוצר